Р Е Ш Е Н И Е

№ 253
гр.София, 22.05.2025г

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Търговска колегия, Второ отделение в публичното заседание на единадесети декември през две хиляди двадесет и четвърта година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
ЧЛЕНОВЕ: ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА
ИВО ДИМИТРОВ

при участието на секретаря Александра Ковачева, като разгледа докладваното от съдия Цолова т.д.№2105/23г.,за да се произнесе,взе предвид следното:

Производството е по чл.290 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на „Анимексс“ЕООД против решение №521/24.07.2023г., поправено с решение №610/29.09.2023г. по т.д.№474/22г. на Софийски апелативен съд,с което е потвърдено решение №260095/07.02.2022г. по т.д.№17/21г. на Софийски градски съд, с което е признато и допуснато изпълнението на територията на Република България на влязлото в сила арбитражно решение от 17.07.2019г. по арб.д.№М-39/2019г. на Международния търговски арбитражен съд при Търговско-промишлената палата на Руската федерация, с което „Анимексс“ЕООД е осъден да заплати на „Комбайнов завод “Ростселмаш“ООД гр.Ростов на Дон Руска федерация сумите 121 148,79 евро главница, 18 414,62 евро неустойка и 17 946 щ.д. разходи за регистрационна и арбитражни такси.

В касационната жалба са изложени оплаквания за неправилност на решението, поради противоречие с материалния закон, нарушения на процесуалните правила и необоснованост. Касаторът поддържа довод за неправилно прилагане от съда на установените в Нюйоркската конвенция, Хагската конвенция и КМЧП правила относно признаването и допускането на изпълнението на арбитражното решение, както и константната практика на ВКС по приложимостта им, като с приетото от него,че чл.119 КМЧП се прилага само за съдебните решения недопустимо е направено стеснително тълкуване на разпоредбата, без да бъде отчетено,че с чл.III от Нюйоркската конвенция се препраща към националните процесуални правила. Касаторът счита,че съдът неправилно е приел,че са изпълнени законовите изисквания за надлежното му сезиране, като е приел да се произнесе по предявения иск въз основа на представен нотариално заверен препис от

127

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

арбитражното решение, без да е налице надлежна нотариална заверка на подписите на арбитрите и на съдържанието на решението. Твърди,че съдът не се е произнесъл по направените от него възражения за недоказана автентичност на решението на МТАС,приложението към него и справката за влизането му в сила, поради липса на заверка от МВнР или удостоверяване чрез апостил на подписа на нотариус, заверил подписите на абритрите, които са постановили решението. Неправилно, според касатора, въззивният състав е приел,че указанията му в тази връзка са изпълнени с представените от ищеца нотариално заверени преписи от договор и арбитражното решение, доколкото нотариалната заверка удостоверява единствено верността на копието с оригинала,но не и автентичността на самите документи, а апостилът – истинността на подписа и печата на нотариуса в качеството му на длъжностно лице.

Намира за изцяло неправилни, като направени в противоречие с материалния закон, изводите на въззивния съд, че е спазена разпоредбата на чл.V т.1 б.“б“ от Нюйоркската конвенция,тъй като дружеството е било надлежно уведомено за назначаването на арбитър и за арбитражното производство и,че е имало възможност да защити правата си пред МТАС; че решението на МТАС е станало задължително за страните; че признаването и допускането на изпълнението му не противоречи на обществения ред в Република България. Твърди,че при постановяването на въззивния съдебен акт съдът е допуснал процесуални нарушения,като не се е произнесъл по направеното от касатора оплакване във въззивната жалба за непълнота и неточност на направения от първата инстанция доклад по делото, а вместо това ,без да му укаже,че следва да ангажира доказателства,че не е получил книжата по арбитражното дело, е приел този факт за недоказан; не се е произнесъл по основни възражения на дружеството за приложимото материално право, за приложимото национално право, за необходимата заверка от нотариус на подписите и качеството на лицата, подписали арбитражното решение, за неспазване разпоредбите на чл.V от Нюйоркската конвенция и за допуснатите от първата инстанция процесуални нарушения; не е извършил самостоятелна преценка на събраните пред двете инстанции доказателства и на заявените от страните доводи и възражения при съобразяване с ограниченията на оплакванията във въззивната жалба. По подробно изложени в този смисъл съображения касаторът моли въззивното решение да бъде отменено и искането за екзекватура да бъде отхвърлено.Претендира разноски за всички инстанции.

125

В открито съдебно заседание касаторът поддържа наведените в касационната жалба оплаквания и искане.

В подадения от ответника по касация Комбайнов завод “Ростселмаш“ООД отговор е изразено становище за неоснователност на изложените в жалбата оплаквания за неправилност на въззивния акт и се

ОКРЪЖЕН ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР

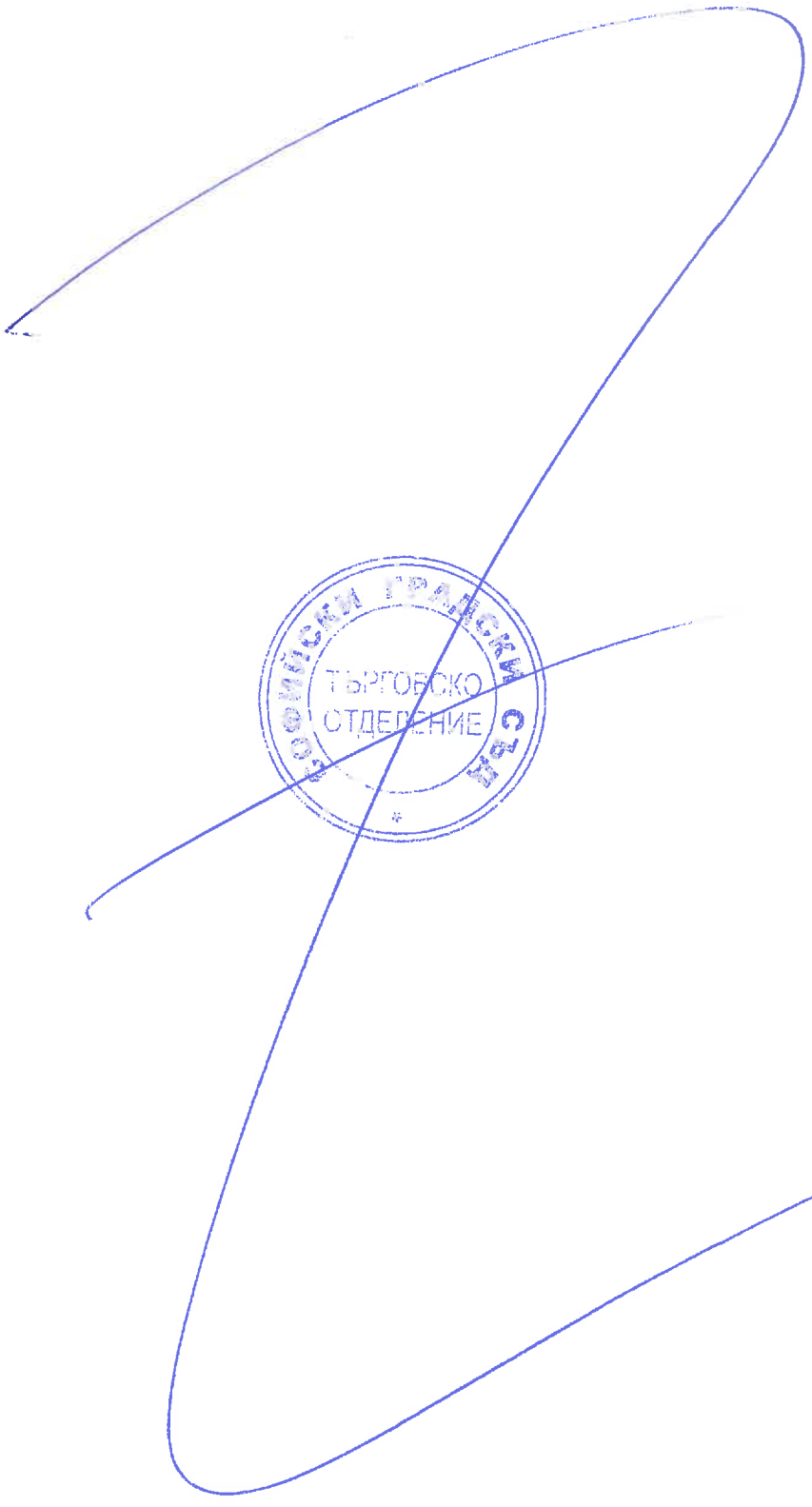
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

претендира същият да бъде оставен в сила. В открито съдебно заседание се поддържа така изразеното становище. Прави се искане за присъждане на направените пред касационната инстанция съдебни разноски ,включително платено адвокатско възнаграждение.

Върховен касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение, като прецени данните по делото и наведените от страните доводи, намира следното:

За да потвърди обжалвания пред него първоинстанционен акт, с който е признато и допуснато изпълнението на арбитражното решение на Международния търговски арбитраж при Търговско-промишлената палата на Руската федерация, въззивният съд е приел за неоснователно оплакването на въззивника – ответник за недопустимост на иска , поради липса на доказана правосубектност на ищцовото дружество по съображения за неустановен статут на представения по делото препис-извлечение от Единния държавен регистър на юридическите лица на Руската федерация и на органа, който го е издал. За да се обоснове, съставът се е позовал на приложимия към случая, съгласно чл.31 КМЧП, Федерален закон за държавната регистрация на юридическите лица на Руската федерация, според който вписаните в регистъра данни са публични и общодостъпни и предоставянето им под формата на електронен документ е безплатно. Въз основа на това съдът е направил извод, че , подобно на националния, така и чуждият закон установява публичност и право на свободен и безплатен достъп до базата данни, съдържащи се в регистъра, който е достъпен на интернет страницата http://egrull.nalog.ru, а от представения препис-извлечение от този регистър се установява актуалното състояние на търговското дружество-ищец.

Във връзка с оплакването на въззивника за допуснато от първата инстанция съществено нарушение на процесуалните правила,в частност – на разпоредбата на чл.43 КМЧП, регламентираща задължение на съда да установи служебно съдържанието на чуждото право, свързано с довода,че съдът е определил арбитражното решение веднъж като официален, а впоследствие като частен документ, съдът е посочил,че изясняването на правната характеристика на документа е от съществена важност за делото, тъй като касае въпроса за допустимостта на иска. Развил е съображения,че решението не следва да бъде разглеждано като доказателствено средство, поради което нормите относно доказателствената му сила и срок за оспорване са неприложими, а от значение в случая е единствено кой е органът, който е постановил акта, чието признаване и допускане на изпълнението се иска на територията на Република – съответно – дали това е решение на чуждестранен съд или е акт на друг орган по смисъла на чл.117 КМЧП,с оглед изискванията за неговата легализация.

В тази връзка съдът е цитирал нормата на чл.119 ал.2 КМЧП, като е посочил,че практиката на касационната инстанция /определение

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

№743/28.12.2015г. по ч.т.д.№2415/15г. на II т.о. на ВКС/ приема,че са налице изключения от правилото за заверка на документите от МВнР, установено в нея – когато документите са скрепени с апостил, съгласно Хагската конвенция и когато между Република България и държавата, в която са издадени документите, има договор за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела, по силата на който документите, съставени или заверени от компетентни органи, съгласно установената форма, се приемат на територията на другата държава без легализация. Посочил е, че това правило и изключенията от него са приложими само относно съдебните решения, докато предмет на предявения иск е признаването и допускането на арбитражно решение, постановено на територията на друга държава от „друг орган“ по смисъла на чл.117 ал.1 КМЧП, поради което са приложими разпоредбите на Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения /Нюйоркската конвенция/, в чийто чл.IV са въведени специални изисквания към молбата за признаване и допускане изпълнението на чуждестранното арбитражно решение да бъдат представени „надлежно заверен оригинал на арбитражното решение или надлежно заверен негов препис и оригинала на съглашението, подписано между страните или надлежно заверен негов препис; съответно – с превод на тези документи, заверен от официален или заклет преводач.

Тези изисквания съдът е приел за изпълнени с представените от ищеца преписи от арбитражното решение и договора между страните, съдържащ арбитражното съглашение, верността на които е удостоверена от руски нотариус, истинността на подписа и длъжността на който е удостоверена с апостил, издаден от Министерство на правосъдието на Руската федерация; преводът на документите е направен от заклет преводач,като верността на подписа му е удостоверена от български нотариус. С това съдът е приел,че изискванията на чл.IV от Нюйоркската конвенция са изпълнени, което е обосновало и извода му за допустимост на молбата по чл.51 ал.3 ЗМТА вр. чл.118 и сл. КМЧП.

Наведените във въззивната жалба оплаквания по същество за неправилно тълкуване и прилагане на разпоредбите на чл.V ал.1 б.“б“, чл.V ал.1 б.“д“ и ч.V ал.2 б.“б“ от КПИЧАР /Нюйоркската конвенция/ от първоинстанционния съд, съставът на апелативния съд е намерил също за неоснователни. Констатирал е като установено от събраните по делото доказателства,че със сключения между страните договор за доставка на резервни части и агрегати за комбайни и друга земеделска техника от 14.05.2013г. те са се съгласили всички спорове,възникнали по време на изпълнението на задълженията по него да се отнасят за разглеждане от Международния търговски арбитражен съд към Търговско-промишлената палата на Руската федерация с приложимо право – правото на Руската федерация, като решенията на този съд ще бъдат окончателни и

127

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

задължителни за двете страни. Установил е от събраните по делото доказателства,че с уведомление за връчване от 28.03.2019г. , изходящо от МТАС при ТППРФ, на ответника били изпратени препис от искова молба на „Комбайнов завод „Ростселмаш“ООД и приложените към нея документи с указания в 15-дневен срок да посочи арбитър и в 30-дневен срок да представи отговор на исковата молба, подкрепен с писмени доказателства; това уведомление с приложенията било доставено на адреса по седалището на ответника в гр.Стара Загора от куриер на DHL Express на 01.04.2019г. и връчено на лице,подписало се под името „Кирилова“; с уведомление от 04.06.2019г., също изходящо от арбитражната институция, на ответното дружество била изпратена призовка за насрочено на 27.06.2019г. заседание по арбитражното дело с посочване имената на членовете на арбитражния състав; това уведомление било доставено на същия адрес с куриер на DHL Express на 05.06.2019г. и връчено на лице,подписало се под името „Цанкова“; на 17.07.2019г. е постановено арбитражното решение, с което ответникът е осъден да заплати на ищеца задължение в размер на 121 148,79 евро, 18 414,62 евро неустойка и 17 946 щ.д. разходи, а според приложена справка от 22.06.2020г., издадена от арбитражната институция, решението подлежи на изпълнение от датата на постановяването му,без да са необходими допълнителни актове за влизането му в сила.

Въз основа на така установените обстоятелства въззивният състав е определил като неоснователно възражението на ответника,че доставката на съобщенията не следва да се разглежда като извършена по пощата, доколкото , според Закона за пощенските услуги, куриерските такива изрично са приравнени на пощенските, а доставчикът – като оператор, извършващ неуниверсални пощенски услуги. Поради това е приел доставянето на документите по делото и призовката за съдебно заседание за надлежно удостоверено със съпроводителните доставката документи. В тази връзка е отказал да сподели тезата на ответника,че ищецът не е доказал самоличността на лицата,подписали се за получатели на пратките, доколкото в тежест на ответното дружество, с оглед благоприятните факти, които извлича от твърдението,че тези лица не са негови служители, е да докаже това си твърдение. В подкрепа на извода,че ответникът е бил надлежно уведомен за арбитражното дело и насроченото заседание на арбитражния състав, съдът е тълкувал и удостовереното в мотивите на арбитражното решение /който факт и не е бил оспорен от ответника по делото/, че същият е бил депозирал на 25.06.2019г. искане за отлагането му. Позовал се е на чл.120 ал.2 КМЧП, регламентиращ забрана за ответника в производството по признаване и допускане изпълнението на чуждестранното решение да се позовава на нарушения по чл.117 т.2 КМЧП, които е могъл да изтъкне пред чуждия съд, но не е навел такива възражения в молбата си за отлагане на заседанието.

128

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

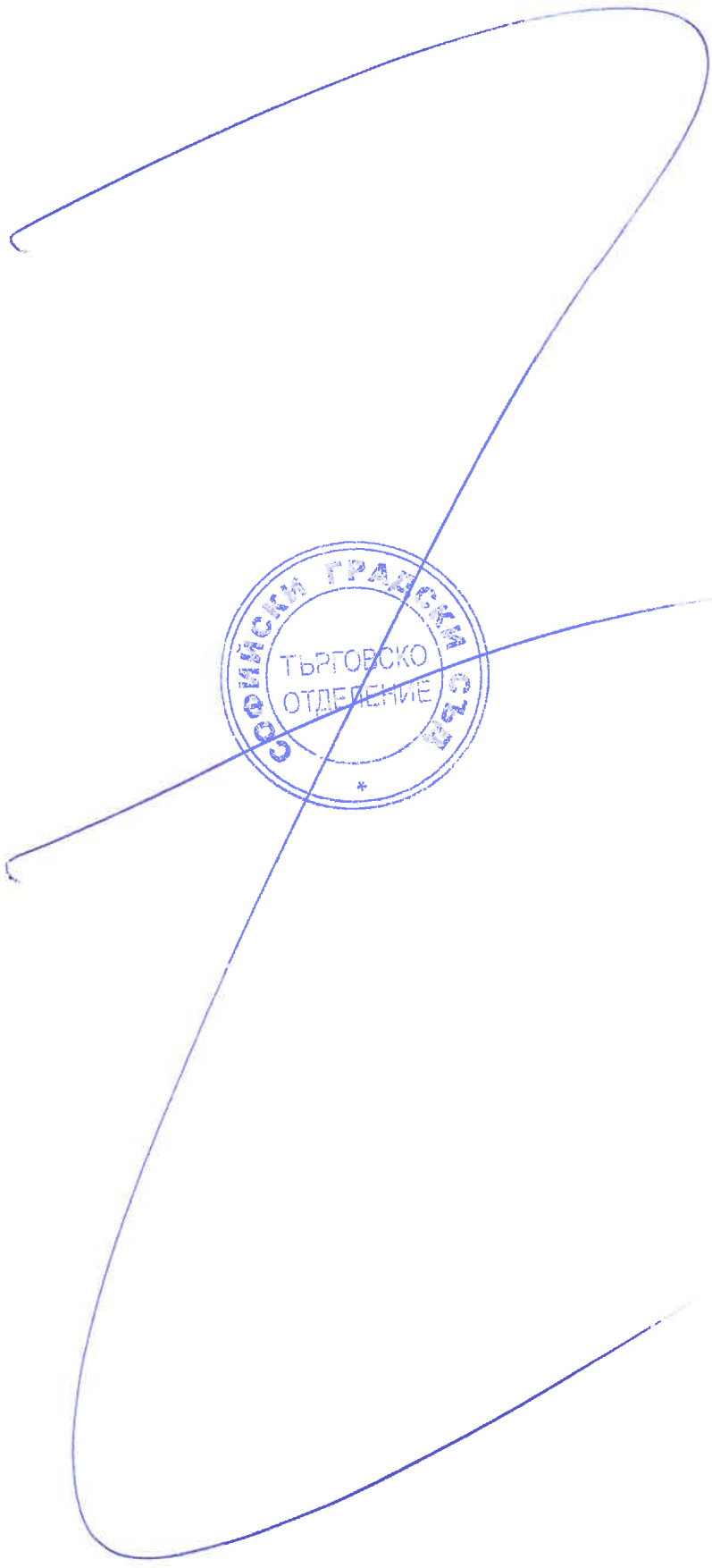
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

По второто възражение на ответника – че решението не е станало още задължително за страните /чл.V ал.1 б.“д“ КПИЧАР/, съдът е съобразил приложимото право – действащия на територията на Руската федерация Закон за международния търговски арбитраж, според чиято диспозитивна норма на чл.34 ал.1 страните могат да приемат в арбитражното си споразумение,че арбитражното решение е окончателно, при което то не подлежи на отмяна. Съдът е констатирал,че в процеса пред първата инстанция ответникът не е оспорил валидността на клаузите от договора му с ищеца, включително арбитражната клауза на чл.6.1, в която изрично са приели,че решенията на арбитража по възникналите между тях спорове ще са окончателни и задължителни за двете страни.От това е заключил,че наличието на такава изрична уговорка предпоставя извода за неоснователност на възражението по чл.V ал.1 б.“д“ КПИЧАР, тъй като решението е станало задължително за страните с факта на постановяването му. Доколкото възражението е било основано на довода за необходимост от постановяване на последващ акт на държавен съд, съдът е отказал да сподели такава теза, като е посочил,че във връзка с изпълнението на арбитражните решения в нормативния акт не е регламентирано задължително изискване за последваща санкция на съдебен орган, освен ако те се изпълняват на територията на Руската федерация, за което е необходимо внасяне на писмена молба в компетентния за това съд, съгласно чл.35 ал.1 ЗМТА на Руската федерация.

За неоснователно съдът е счел и последното възражение на ответника, основано на разпоредбата на чл.V ал.2 б.“б“ КПИЧАР с твърдението,че признаването и допускането на изпълнението на арбитражното решение ще противоречи на обществения ред в страната, тъй като то е частен документ с недоказано авторство и е в противоречие с естествената справедливост, подлагайки под съмнение обществената защита. Несъстоятелността на това твърдение на страната съдът е аргументирал с препращане към предходно изложените съображения относно правната характеристика на обсъждания правораздавателен акт и автентичността му, удостоверена в съответствие с изискванията на Нюйоркската конвенция. Посочил е,че по делото липсват данни при постановяването на арбитражното решение да е било допуснато нарушение на общия принцип за осигуряване от съдилищата на равенство и условия за състезателност на страните в процеса, тъй като, като страна в арбитражното производство, ответникът е разполагал с еднакви процесуални права с ищеца за защита на материалните му права, съобразно заеманата от него процесуална роля – да участва в процеса с представител, да бъде уведомен за исканията на другата страна с връчване на преписи от исковата молба и доказателствата, да участва при предприемане на действията на правораздавателния орган, като бъде призован за съдебното заседание.

129

ВЪРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

По така изложените съображения съдът е заключил,че липсват основания за отказ арбитражното решение за бъде признато и допуснато до изпълнение на територията на Република България.

С определение №2327/26.08.2024г. решението на въззивния съд е допуснато до касационно обжалване в хипотезата на чл.280 ал.1 т.1 от ГПК по правния въпрос *Приложима ли е императивната разпоредба на чл.119 ал.2 КМЧП в производството по признаване и допускане изпълнението на чуждестранни арбитражни решения или същата касае само съдебни решения?*

Така поставеният въпрос е намерил разрешение в постановеното по реда на чл.274 ал.3 ГПК определение №743/28.12.2015г. по ч.т.д.№2415/15г. на II т.о. на ВКС, с което се приема,че изискванията на чл.119 ал.2 КМЧП са принципно приложими в производството по чл.51 ал.3 ЗМТА по силата на изричното законово препращане на чл.51 ал.3 ЗМТА, докато в мотивите си въззивният съд е посочил,че правилото на чл.119 ал.2 КМЧП и неговите изключения се прилагат само относно съдебните решения, но не и в производството по признаване и допускане изпълнението на чуждестранни арбитражни решения, в които случаи е приложима Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения.

Въпреки така констатираното противоречие с посочената практика на ВКС въззивното решение е правилно.

Съгласно чл.51 ал.2 и ал.3 ЗМТА за признаването и изпълнението на чуждестранно арбитражно решение се прилагат сключените от Република България международни договори, като за разглеждането на исковете с такъв предмет, ако друго не е предвидено в международния договор, се прилагат съответно чл.118-чл.122 от Кодекса на международното частно право, с изключение на правото на длъжника да предяви възражение за погасяване на вземането. Очевидна е изразената в препращащата норма на чл.51 ал.3 ЗМТА воля на законодателя посочените разпоредби на националния Кодекс на международното частно право да намерят приложение, освен по отношение на чуждестранните съдебни решения, също и при разглеждането на предявен иск за признаване и допускане изпълнението на арбитражно решение на територията на страната, но с уговорката,че това приложение следва да е „съответно“, т.е. при липса на съответни разпоредби в международния договор, уреждащи процедурата и основанията, по които следва да се произнесе сезирания национален съд и при условие,че установените национални правила не противоречат на правилата, разписани в международния договор, разширявайки и/или утежнявайки условията за признаване и допускане изпълнението на чуждестранните арбитражни решения. Последното произтича от конституционната разпоредба на чл.5 ал.4 изр.2 от Конституцията на Република България, според която международните договори, страна по

132

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

които е Република България, са с предимство пред нормите на вътрешното законодателство, които им противоречат и от забраната, предвидена в чл.III от Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения /КПИЧАР или Нюйоркската конвенция/, според която договарящите държави не следва да въвеждат значително по-строги условия за признаване и изпълнение на чуждестранните арбитражни решения от онези, които важат за признаването и изпълнението на националните арбитражни решения.

Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, договарящи държави по която са както Република България, така и Руската федерация, е безспорно приложимия към спора международен договор. Нейната приложимост може да бъде изключена само при наличие на по-благоприятен за признаването и изпълнението на чуждестранното арбитражно решение режим, установен от националния закон или друг международен договор, тъй като целта й е да бъде улеснена процедурата по екзекватура /арг. от чл.III и чл.VII/.

Според възприетата съдебна практика по прилагането на чл.IV.1.а и чл.IV.1.б от нея представянето на посочените в разпоредбата документи е предпоставка за допустимост на молбата за признаване и допускане на изпълнение на чуждестранното арбитражно решение. Изискването е към същата да са приложени надлежно заверен оригинал на арбитражното решение или надлежно заверен негов препис и оригинал на съглашението за отнасяне на спора пред арбитраж или надлежно заверен негов препис, както и заверен от заклет преводач превод на тези документи, ако те не са съставени на официалния език на държавата, в която се иска признаване и допускане на изпълнението. Под надлежно заверен оригинал на арбитражното решение следва да се разбира заверка, удостоверяваща неговата автентичност, т.е. че решението е постановено с това съдържание и от лицата, обозначени и подписали го като арбитри, оторизирани от страните да разрешат възникналия между тях спор.

Разпоредбата на чл.119 ал.2 КМЧП в частта, изискваща към молбата да бъде представено удостоверение,че решението е влязло в сила, не може да бъде приложена „съответно“ по отношение на арбитражните решения,постановени в държава - страна по Нюйоркската конвенция, доколкото последната не поставя такова изискване, а то утежнява ненужно процедурата по екзекватура, предвид факта,че арбитражните решения по начало /освен ако следва нещо друго от законодателството на съответната държава/ не подлежат на инстанционен контрол, окончателни са и влизат в сила с постановяването им.

Що се отнася до изискването за представяне на легализиран препис от решението /с допълнителна заверка от МВнР/, то би било съответно, съгласно нормата на чл.51 ал.3 ЗМТА, единствено в случай,че страната, в която е постановено арбитражното решение, за което се иска признаване и

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

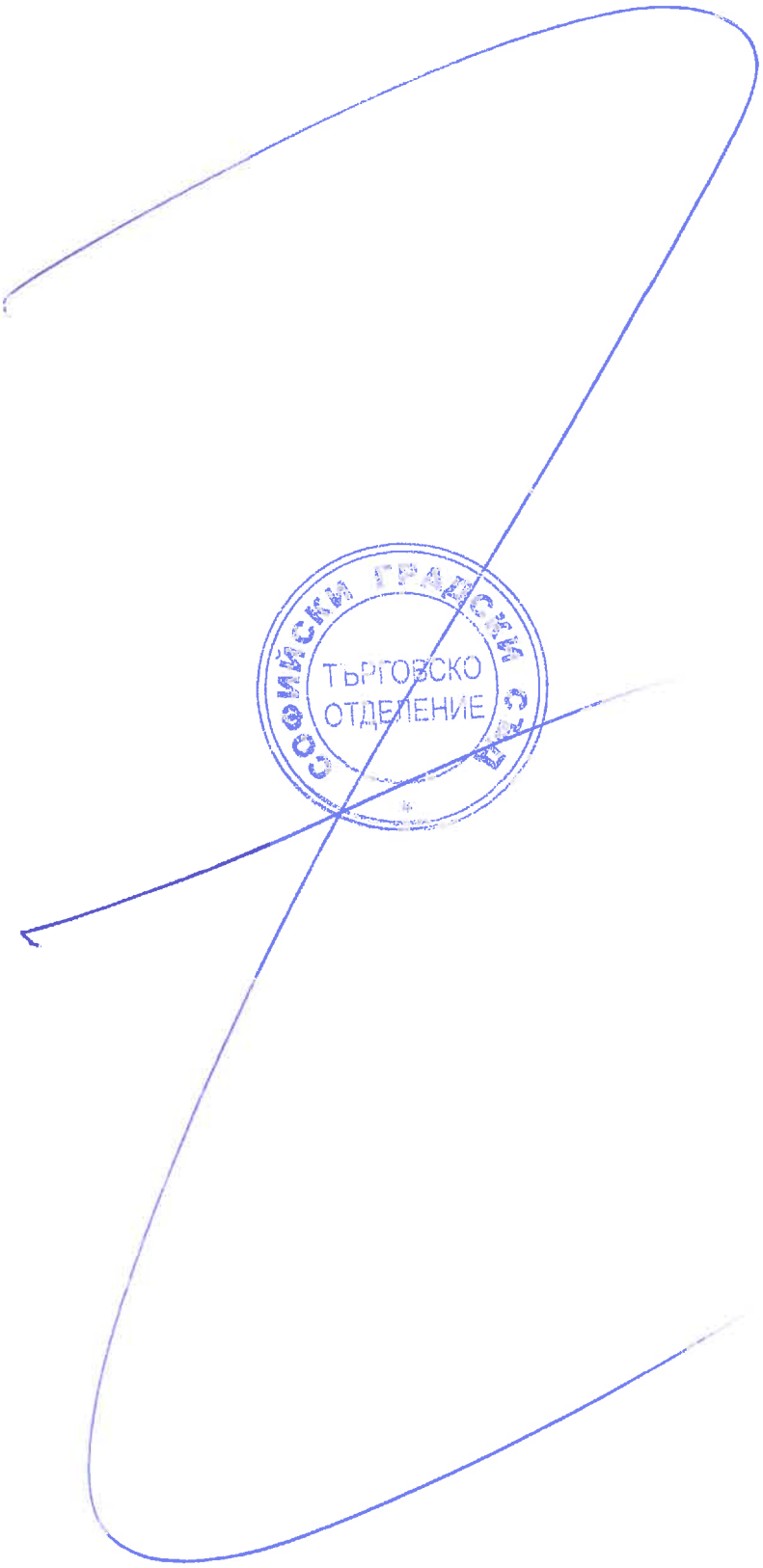
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

допускане на изпълнение на територията на Република България, не е страна по Хагската конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове и няма сключен и действащ двустранен договор за правна помощ, предвиждащ освобождаване на документи от легализация и други удостоверявания, какъвто не е разглежданият в настоящото производство казус.

Липсата на условия за съответно прилагане на нормите на КМЧП в случая налага извода,че за признаването и допускането на изпълнението на представеното с исковата молба арбитражно решение на МТАС при ТПП на Руската федерация са приложими, съгласно разпоредбата на чл.51 ал.2 ЗМТА двустранните и многостранните международни договори, страни по които са Република България и Руската федерация. Тези договори са Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения и Договорът между Народна република България и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела.

Основният спорен между страните въпрос е относно тълкуването на предвиденото в чл.IV.1.а от КПИЧАР понятие „надлежно заверен оригинал на арбитражното решение“. За да бъдат валидни на територията на Република България и да послужат пред нейните институции издадените от чужда държава документи подлежат на легализация само ако страната,в която са издадени документите, и страната,в която те ще бъдат ползвани, не са страни по Хагската конвенция или между тях няма сключен двустранен договор за правна помощ. В случай,че са страни по конвенцията и се касае до публични актове на съответната държава /извън случаите, предвидени в гл.57 от ГПК/ документите, издадени от органите на чуждата държава, подлежат на удостоверяване с апостил, а частните такива, за да се ползват в съответната държава – страна по конвенцията, следва да бъдат официално заверени от нотариус, за да им бъде придаден публичен характер, след което и апостилирани. В случай,че между държавата,в която е издаден документът и държавата, в която той ще се ползва, е сключен и действащ договор за правна помощ, съдържащ текст за освобождаване на документи от легализация и други удостоверявания, е достатъчно документът да отговаря само на условията,предвидени в него, като в този случай той подлежи на признаване само придружен от заверен превод на съответния език на държавата,в която се иска признаване.

Последната хипотеза е приложима и към настоящия спор, предвид наличието на действащ Договор между Народна република България и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела, в чийто чл.12.1 е предвидено,че документи, които на територията на една от договарящите страни са били съставени или заверени от компетентни органи, съгласно установената форма, се приемат на територията на другата договаряща страна без легализация; същото се отнася и до документи на граждани,подписите на които са заверени по правилата,

132

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

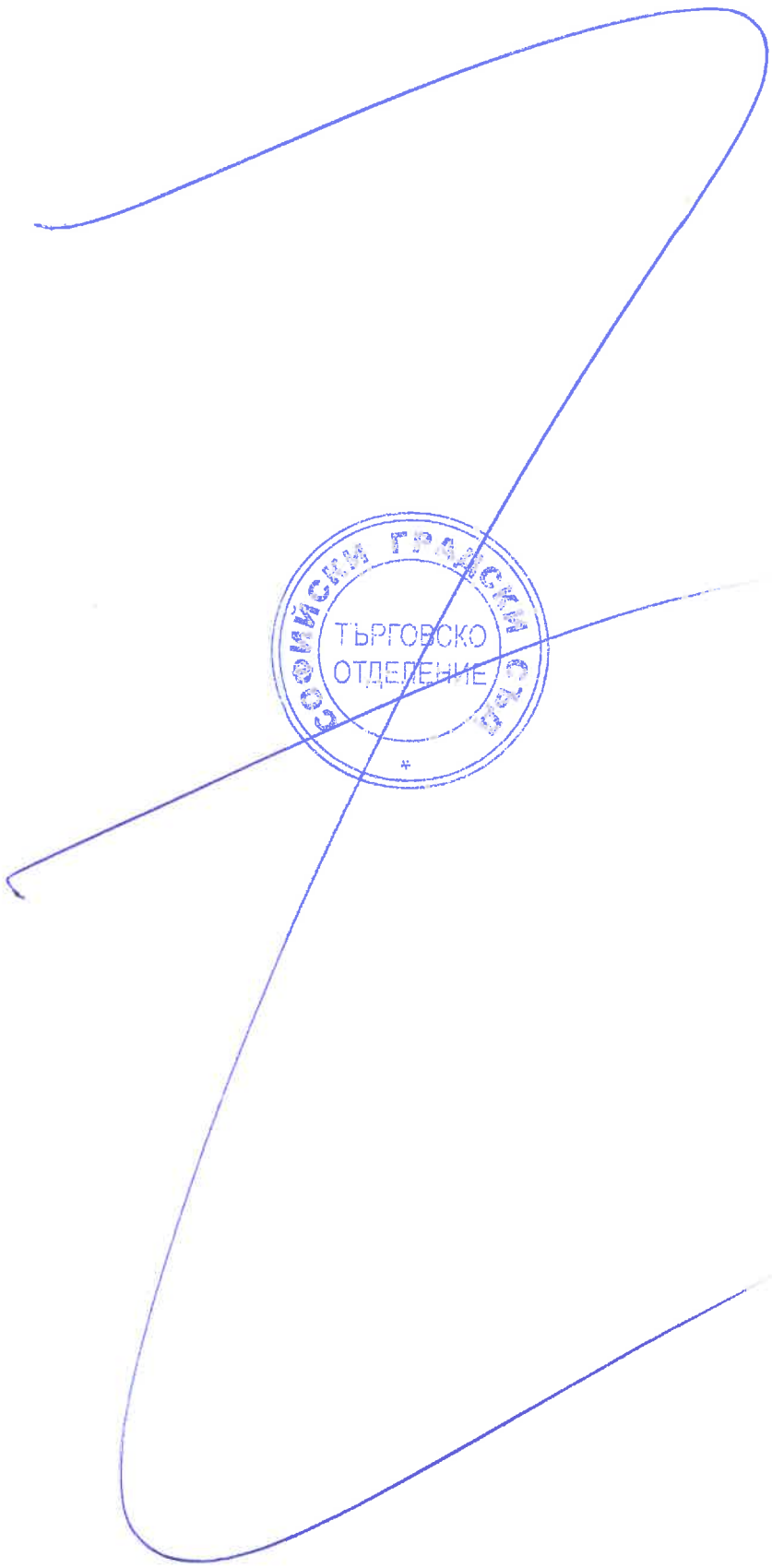
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

действащи в съответната договаряща страна, а считаните за официални на територията на едната от договарящите страни официални документи имат доказателствена сила на такива и на територията на другата /чл.12.2/.

Предмет на иска за екзекватура е признаване и допускане на изпълнението на решение на Международния търговски арбитражен съд при Търговско-промишлената палата на Руската федерация.Същият, видно от Приложение I към Закона на Руската федерация „За международния търговски арбитраж“ – Наредба за Международния търговски арбитражен съд при Търговско-промишлената палата на Руската федерация – чл.1, както и от чл.1 от Правилника на Международния търговски арбитражен съд при Търговско-промишлената палата на Руската федерация , е създаден като самостоятелна постоянно действаща институция /учреждение/ със седалище в гр.Москва, която извършва дейността си по администриране на международния търговски арбитраж в съответствие с този закон чрез постоянно действащи арбитри /третейски съдии/. Постоянно действащата арбитражна институция, какъвто е МТАС при ТПП на РФ представлява трайно установен юридически във времето обществен орган със своя структура, натоварен от закона с правораздавателни функции. Съгласно неговия правилник, същият функционира в състав от арбитри, избрани и назначени за срок от 5 години, включени в утвърден списък /§3/, ръководи се от Президиум с Председател , Заместници и Отговорен секретар, изпълняващ и функции на Секретар на Президиума /§4 и §5/. Постановяваните от арбитрите в състава му решения се съставят в установената в §39 от Правилника и в чл.31 от Закона на РФ от 07.06.1993г- №5338-I: „За международния търговски арбитраж“ форма.

Ищецът „Комбайнов завод “Ростселмаш“ООД е представил в производството пред двете инстанции в подкрепа на искането си за признаване и допускане на изпълнението на арбитражното решение на МТАС при ТПП на РФ същото /ведно с постановлението за поправка на допуснатата в него техническа грешка/, изготвено в предвидената от закона на Руската федерация форма, в подписан от постановилите го арбитри оригинал, заверен от отговорния секретар на арбитражния съд, който е компетентният за това орган по смисъла на чл.12.1 от Договора между Народна република България и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела. Заверката за вярност, извършена от Отговорния секретар на МТАС при ТПП на РФ и скрепена с печат на институцията, поставени върху оригинала на арбитражното решение, изпълнява изискването на чл.IV.1.а от Нюйоркската конвенция вр. с чл.12.1 от Договора между Народна република България и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела, с който, така оформен, документът е освободен от легализация. Друга условности за заверка на автентичността на арбитражното решение договорът не предвижда /в т.ч.

133

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

нотариална заверка на съдържанието и подписите на арбитрите, каквото твърдение ответникът поддържа/. Изискване за такава, извършена по правилата, действащи на територията на Руската федерация, договорът установява само за удостоверяване подписите на граждани върху частни документи, а такава хипотеза не може да бъде отнесена към настоящия случай, предвид особеното качество, в което са положени подписите на арбитрите, действащи към арбитражната институция.

Представен е допълнително пред въззивната инстанция и заверен от нотариус на Руската федерация препис от така заверения оригинал на решението, заедно с постановлението за отстраняване на техническа грешка /който документ е предвиден като алтернатива на оригинала на арбитражното решение/, както и надлежно заверен от същия нотариус препис от договора, съдържащ арбитражна клауза за отнасяне на спора между страните пред МТАС при ТПП на РФ /заверката на който съответства на чл.12.1 изр.2 от Договора между Народна република България и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела/ . Представен е и превод на арбитражното решение /с постановлението/ на български език изготвен от заклет преводач /видно от Потвърждение №01649-1/06.07.2018г. от МВнР Дирекция „Консулски отношения“/,чийто подпис е заверен от нотариус, съгласно изискването на чл.21а ал.1 от Правилника за легализациите,заверките и преводите на документи и други книжа. С това изискванията на чл.IV.1 и чл.IV.2 от Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения за допустимост на исковата молба по чл.51 ЗМТА следва да се счетат за изпълнени.

По същество

В отговора си на исковата молба ответникът е противопоставил възражения за наличие на основания за отказ по чл.V.1 б.“б“, чл.V.1 б.“д“ и чл.V.2 б.“б“ от Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения, които е обосновал с твърдения,че: 1. не е бил уведомен за назначаването на арбитър и за арбитражното производство, доколкото не е ясно на кого са връчени изпратените с куриер документи, в какво качество подписалото ги лице ги е приело, както и че разписките не доказват нито че в пратките се съдържат сочените документи, нито,че са били придружени от превод на български език; 2.решението не е станало задължително за страните по него, тъй като не е била проведена процедурата по чл.41 от Закона на РФ от 07.06.1993г-№5338-I: „За международния търговски арбитраж“ и чл.236-чл.240 от Арбитражния процесуален кодекс на Руската федерация; 3.признаването и изпълнението на арбитражното решение на територията на Република България противоречи на обществения ред в страната, тъй като не му е призната изпълнителна сила с провеждането на процедура по проверката му от Московския държавен арбитражен съд.

134

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

Нито едно от сочените основания за отказ не е доказано. Правилно е приел въззивният съд,че правата на ответника по арбитражното дело не са били нарушени, тъй като е установено по делото,че исковата молба и приложенията към нея са връчени на ответното дружество и същото е било уведомено за заседанието на арбитражния съд чрез куриерска фирма DHL Express, извършваща неуниверсални пощенски услуги по смисъла на чл.3 т.4 и чл.38 т.3 от Закона за пощенските услуги.Неоснователни са поддържаните в производството и пред настоящата инстанция доводи за ненадлежно връчване на книжата. По делото са налице данни за изпращане на исковата молба, въз основа на която е образувано международното арбитражно дело, заедно с приложенията към нея, с придружително писмо /озаглавено „уведомление“/, изготвено от МТАС на дата 28.03.2019г. и изпратено с товарителница от 29.03.2019г., в която МТАС при ТПП на РФ е посочен като изпращач,а ответникът като получател, като в графата „пълно описание на съдържанието“ са посочени изходящият номер на придружителното писмо, иск по дело М-39/19 /който номер съответства на номера на арбитражното дело/ и други документи, както и за изпращане на призовка за датата,на която ще се разглежда делото, заедно с придружително писмо, изготвено на 04.06.2019г. с товарителница от същата дата, в която са описани като съдържание изходящият номер на писмото, призовката и номерът на арбитражното дело. Двете пратки са адресирани до седалището на ответното дружество в гр.Стара Загора и са връчени съответно на 01.04.2019г. и на 05.06.2019г. на лица, които са ги приели, удостоверявайки това с подписите си под фамилии Кирилова и Цанкова. Липсва изискване в закона за посочване на качеството,в което лицата приемат пратките от името на дружеството. Правилно съдът е съобразил и косвения факт, явяващ се в подкрепа на установеното от тези доказателства надлежно връчване, че ответникът е бил наясно със заведеното срещу него арбитражно дело,предвид подаденото от него искане за отлагането на насроченото заседание. Въпреки,че се основава на доводи за узнаване за арбитражното производство два дни преди заседанието, когато е подал молбата за отлагане, ответникът не е ангажирал никакви доказателства относно начина и времето, по които е узнал за делото. Неоснователно е поддържаното от него оплакване за връчване на грешен адрес /при посочен номер на улица IB вместо IБ/, доколкото текстът на товарителниците е изписван на латиница, където B се чете като Б. Освен че в товарителниците е посочено изрично съдържанието на пратките, съответстващо на изпратените книжа по арбитражното дело, ответникът не е установил с надлежни доказателства наличието на кореспонденция с МТАС на ТПП на РФ, касаеща друго правоотношение със съда. Поради това правилен се явява изводът на въззивния съд за липса на основание за отказ по чл.V.1 б.“б“ от Нюйоркската конвенция.

135

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

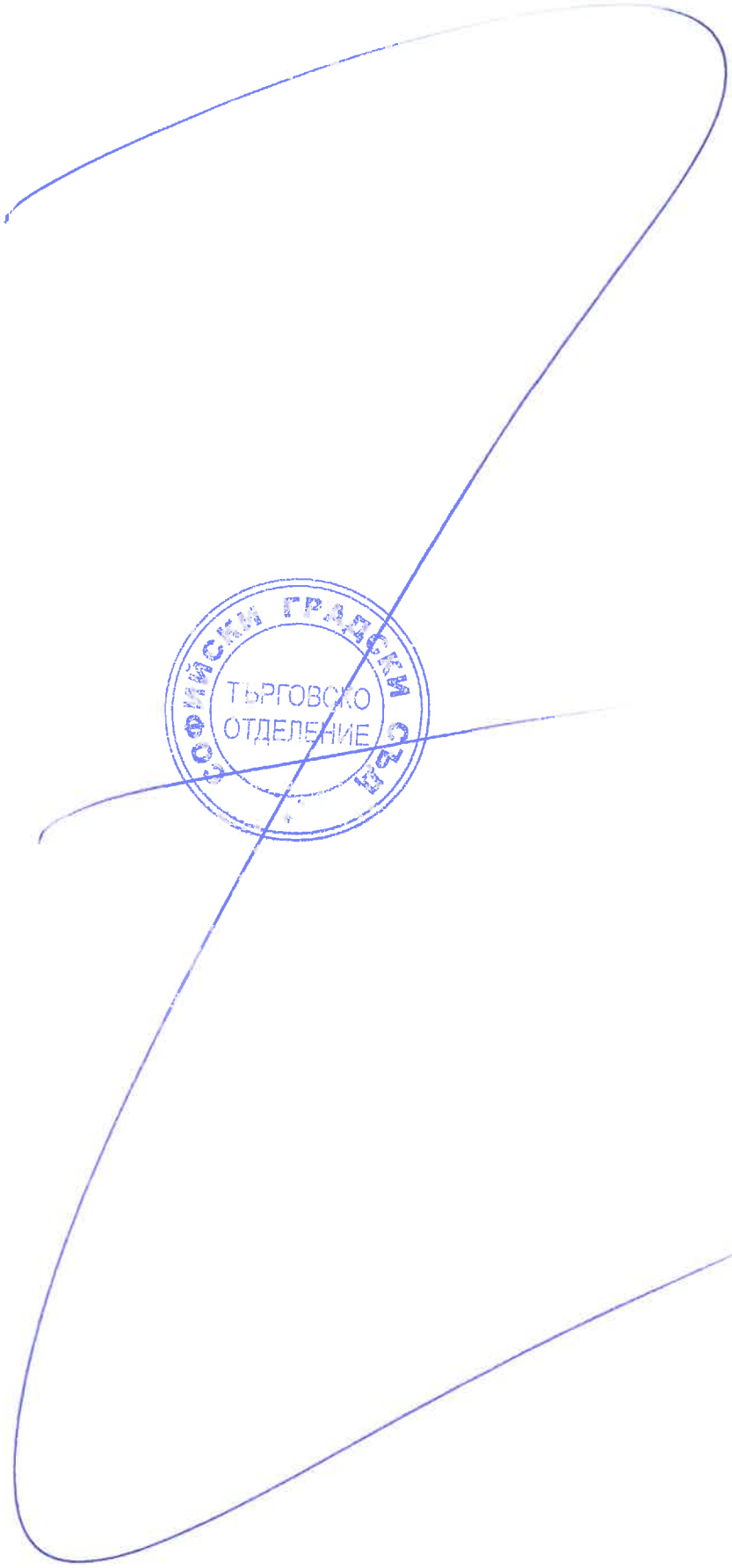
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

Неоснователно е оплакването на касатора за неправилност на извода на въззивния съд за липса на основание за отказ по чл.V.1 б.“д“ от Нюйоркската конвенция. Съгласно чл.35.1 от Закона на РФ от 07.06.1993г- №5338-I: „За международния търговски арбитраж“ и §37 и §44 от Правилника на МТАС при ТПП на РФ, арбитражното решение, постановено в това производство, е окончателно, задължително за страните и принудително изпълняемо при поискване от страната по разрешения с него спор. Същото се изпълнява на територията на Руската федерация, съобразно процесуалните й правила /глава 30 от Арбитражния процесуален кодекс на Руската федерация/, а на територията на държавата по седалището на осъдената страна – по реда и при условията,предвидени в Нюйоркската конвенция. Интерпретацията на касатора на чл.35 от Закона на РФ от 07.06.1993г- №5338-I: „За международния търговски арбитраж“ и на чл.236-чл.240 от Арбитражния процесуален кодекс на Руската федерация не съответства на смисъла на посочените норми, прилагани в съвкупност с останалите разпоредби на посочените нормативни актове. Същите са относими към процедурата по привеждане в изпълнение на постановени от частен арбитражен съд арбитражни решения на територията на Руската федерация /процедура по издаване на изпълнителен лист/ и са неприложими спрямо решения, които подлежат на признаване и допускане на принудително изпълнение в чужда държава. Аргумент в подкрепа на такъв извод се съдържа и в цитираната от самия касатор разпоредба на чл.41 от Федералния закон от 29.12.2015г. №382-ФЗ „За арбитража /частно арбитражно производство/ в Руската федерация“, според който арбитражното решение се признава за задължително и подлежи на незабавно изпълнение от страните, като на територията на Руската федерация то се привежда в принудително изпълнение чрез издаване на изпълнителен лист. По аргумент от противното на чл.34 от Закона на РФ от 07.06.1993г- №5338-I: „За международния търговски арбитраж“, относим пряко към арбитражните решения, постановени от МТАС при ТПП на РФ, следва,че тези решения не могат да бъдат оспорвани /ерго те са задължителни за страните/, като по отношение на тях се прилага единствено изключителният способ за отмяна, за който е предвидена възможност също да бъде изключен с изрично съгласие между страните по арбитражното споразумение, с включване на клауза,че арбитражното решение е окончателно и не подлежи дори на отмяна по посочения ред. Такава уговорка действително се съдържа в чл.6.1 от сключения между страните по делото договор, както е отбелязал и апелативният съд /макар и неотносимо към наведените доводи за липса на задължителна сила на решението, в които липсват твърдения за предприета процедура по отмяна/.

136

Неоснователно е и последното оплакване за неправилност на извода на въззивната инстанция за липса на основание за отказ по чл.V.2 б.“б“ от

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

ТЪРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ

Нюйоркската конвенция. Това оплакване е основано на поддържания и пред въззивната инстанция довод,че е недопустимо за обществения ред и правораздаването на Република България да бъде допуснато до изпълнение решение, постановено от арбитри без доказана автентичност, тъй като е в противоречие с естествената справедливост и подлага под съмнение обществената защита. Въпросът за автентичността на арбитражното решение,чието признаване и допускане на изпълнение се иска, е разрешен във вече изложените мотиви относно допустимостта на искането и, тъй като не се констатират служебно от настоящата инстанция други пороци на арбитражното решение, постановено от МТАС при ТПП на РФ, от които би могло да се заключи,че признаването и допускането му до изпълнение би било в противоречие с принципите на правоприлагане до степен на непоносимост за правопорядъка на държавата, не може да бъде направен обоснован извод за наличие на основание за касиране на въззивното решение, поради неправилно приложение на закона от съдебния състав.

Поради изложеното обжалваното решение следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на делото, касаторът следва да понесе направените от насрещната страна разноски за производството, като бъде осъден да му заплати сумата 4500 евро,представляваща платено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред ВКС.

Така мотивиран, Върховен касационен съд, в състав на Второ търговско отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение №521/24.07.2023г., поправено с решение №610/29.09.2023г. по т.д.№474/22г. на Софийски апелативен съд.

ОСЪЖДА „Анимексс“ ЕООД с ЕИК 123540049 , седалище и адрес на управление гр. Стара Загора кв. „Кольо Ганчев“ ул. „Радост“ № 1Б да заплати на Комбайнов завод „Ростселмаш“ ООД гр. Ростов на Дон, Руска федерация сумата 4500 евро, представляваща платено адвокатско възнаграждение за процесуално представителство пред ВКС.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

137

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД
ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ
ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
СЕКРЕТАР:

ТРГОВСКО
ОТДЕЛЕНИЕ